

Az előrelátás jegyében

Amikor Nicolae Ceaușescu elvtárs elnöklétével megkezdte munkálatait a Központi Bizottság plenáris ülése, hogy megvitassa a soron levő feladatokat, és fontos döntésekben rögzítse teljesítésük módjait, alig néhány hónap telt el a júniusi plenáris történelmi jelentőségű határozatai óta. Az október 7—8-i plenáris határozatban hagyta jóvá Románia Szocialista Köztársaság 1983. évi egységes gazdasági-társadalmi fejlesztési tervének tervezetét, amelyet a pártfőtitkár közvetlen vezetése alatt dolgoztak ki, hangsúlyozva e célkitűzések „reális, mélyreható tudományos megalapozását”. Mindaz, amit az ország a XII. kongresszus óta a nemzetgazdaság két alapvető ágában — az iparban és a mezőgazdaságban — elért, elképzelhetetlen lenne az államfő minden területre kiterjedő gondoskodása, az irányítás és ellenőrzés általa kidolgozott koncepciója és gyakorlata nélkül.

A közismert eredmények beszédes bizonyítékai feljogosították a pártfőtitkárt arra, hogy az októberi plénumon összegező szavaiban kitérjen azoknak a körülményeknek a taglalására, amelyek a világgazdasági válság hatásaként oda vezettek, hogy „e két év során a fejlődési ütem valamivel alacsonyabb volt az eredetileg előirányozottnál”. Ennek ellenére a hetedik ötéves terv harmadik évének küszöbén a különböző gazdasági ágak közötti egyensúly biztosításával, azzal, hogy különös gondot fordítottak a minőségre és a gazdasági hatékonyság vetületeire, „1981-ben biztosítottuk az aktív kereskedelmi mérleget, 1982-ben pedig a kereskedelmi mérleg aktívájáé körülbelül 1 800 000 000 dollár lesz”.

A záróbeszéd leszögezi, hogy a tervév első két esztendejében kielégítő, egyes ágazatokban pedig jó eredmények születtek, „s így minden feltételünk megvan a nemzetgazdaság további fejlesztéséhez”, olyannyira, hogy „nehéziparunk ma gyakorlatilag megoldhat bármilyen problémát a nemzetgazdaság világszínvonalú felszerelésével kapcsolatosan”. Ennek hangsúlyozását a pártfőtitkár azért tekinti szükségesnek, mert: „Sokan — barátaink közül is — azt tanácsolták, ne foglalkozzunk túl sokat iparosítással, maradjunk továbbra is agrárország. [...] Most a tények, a valóság bizonyítja pártunk politikájának helyességét, azt, hogy Románia ma a korszerű, fejlett, versenyképes iparral, olyan iparral rendelkező országok közé tartozik, amely megoldhatja a legbonyolultabb technikai problémákat is minden területen, beleértve az elektronikát, a nukleáris-atomenergetikai berendezéseket, a repülőgépgyártást és más különlegesen fontos szektorokat is.”

Ilyen szilárd alapokon nyugszik, ilyen eredményekre épül tehát az a követelményrendszer, amelynek a mutatóit az egyöntetűen elfogadott 1983-as gazdasági-társadalmi fejlesztési terv rögzíti. Ez a terv előirányozza az ipari árutermelés 6,6%-os, a nettó termelés 8%-os növekedését, a mezőgazdaság számára pedig 5,1—5,6%-os növekedést ír elő, nettó termelésben több mint 6%-ot. Az energetikai függetlenség elérésére irányuló törekvés éppen ebben az összefüggésben válik kiemelt fontosságúvá: a pártfőtitkár hangsúlyozta, minden feltétel megvan ahhoz, hogy a primer energia teljes fogyasztását belső erőforrásokból már 1985-ben elérjük, szemben a XII. kongresszuson elfogadott határozattal, amely ezt a célt 1990-ben elérendőnek tüzte ki. Már 1983-ban a tüzelőanyag- és energiaszükséglet több mint 90%-át belső forrásokból kell fedezni. A kőolajipar mellett éppen ezért a bányáiparban és az energetikában merül fel a legegésőbb a bonyolult berendezéseket irányítani képes szakemberek kiképzése mint sürgető feladat. „Az említett szektorok számos hiányossága a káderhiánynak, a jó karbantartás és vezetés hiányának tulajdonítható” — állapította meg Nicolae Ceaușescu elvtárs.

A plenárison elhangzott záróbeszéd másik alap gondolata a behozatal csökkentésére vonatkozik. A saját erőforrások jobb kiaknázása, a takarékoság, az anyagok újrafelhasználása tekintetében még igen sok a tennivaló, annál is inkább, mert „más országokbeli megvalósításokhoz viszonyítva — az egyes szocialista országokbeli eredményekhez képest is — nálunk bizonyos lemaradás van ezen a téren”. Beszédében a párt főtitkára nyomatékosan kitér arra is, mennyire fontos, hogy a termékminőség, általában a termelés műszaki színvonala elérje azt a fokot, amely elengedhetetlen feltétele a versenyképességnek, az exportterv hiánytalan teljesítésének. Mindaddig, amíg a munka termelékenysége nem növekszik a korszerű termelési módszerek bevezetésének ütemével azonos arányban, amíg egyes szektorokban „sok olyan emberünk van, akik nem igazolják teljes mértékben jelenlétüket az illető helyeken”, holott más területeken — a bányászatban például, de az építkezésben is — nagy munkaerőhiány észlelhető, számolni kell azzal, hogy „az illető szektorokbeli termelés és tevékenység a személyzet 10-15, egyes helyeken pedig egészen 40-50 százaléki terjedő csökkentésével is meg lehetne valósítani”.

Az új gazdasági mechanizmus érvényesítése megköveteli a munkaerő ésszerű elosztását, az öngazgatás és öngazdálkodás elveinek alkalmazását, a jövedelmezőséget, hatékonyságot: „Véget kell vetnünk annak a régi és anarchikus felfogásnak, miszerint a szocializmusban jövedelmezőség és nyereség nélkül is működni lehetséges.“ Az 1983-as tervében a legtöbb minisztérium csökkentti beruházásait. Másfelől azonban a Bányaiipari Minisztérium számára — megfelelő gépekkel és berendezésekkel ellátott újabb bányák és külszíni fejtések megnyitását biztosítandó — 40%-os beruházási tervet irányoztak elő. A geológiai kutatás, az energiaipar és a kőolajipar beruházásainak 20%-kal kell növekedniük ahhoz, hogy a szükségleteket fedezni lehessen.

Figyelemre méltóak az elkövetkező tervén külkereskedelmi előirányzatai is. A növekedés itt 1983-ban 14%-os lesz, ebből több mint 18%-ot irányoztak elő az export növekedésére, az importéra meg 8%-ot. A konvertibilis devizában fizetendő importnak nem szabad meghaladnia a 2,2 millió dollárt, ami feltételezi — a kiegyensúlyozott fizetés mérleg biztosítása végett — a konvertibilis elszámolású export tetemes növekedését. A terv szerint 1983-ban 20%-kal kell csökkentenie a külföldi adósságok összegének, hogy 1984—1985-re — határidő előtt — sikerüljön kiegyenlíteni az adósságok egy részét.

A nemzetközi kooperáció fontosságáról szólva, Nicolae Ceaușescu elvtárs hangsúlyozta, hogy elsősorban a szocialista országokkal való együttműködést, cserét kell tökéletesíteni, minthogy a KGST-országok szorosabb összefogással az eddiginél jobban kielégíthetik nyersanyag- és energiaszükségleteiket, és nagy lehetőségeik vannak a legbonyolultabb technikai és technológiai feladatok megoldására. Fontos tényezője ez az együttműködés a nemzetközi enyhülésnek, annak, hogy a szocializmus gazdasági és politikai tekintélye tovább erősödjék.

1983-ban a társadalmi termék 4%-kal, a nemzeti jövedelem 5%-kal fog emelkedni, a nemzeti jövedelem 70,6%-át fordítják a fogyasztási alapra, 29,4%-a pedig a fejlesztési alapot gyarapítja. Mindkét ráfordítás hatékonyságának előfeltétele: kiküszöbölni a pazarlást, a fölösleges kiadásokat. „Tegyük meg minden intézkedést — szólít fel az államfő — a nyersanyagok, a munkásosztály, népünk munkája hasznosítási fokának erőteljesebb emeléséért.“

A dolgozóknak a plenárison elhatározott nyeresérgeszesedése újabb lépés a munkásdemokrácia széles körű kibontakozása felé, szerves része az önellátási és öngazgatási programnak. A nyilvános vitára bocsátott törvénytervezet kimondja:

„A szocialista tulajdon, a munkásöngazgatás fejlődése, a dolgozók a termelőeszközök tulajdonosai, az egész nemzeti vagyon termelői és hasznélvezői minőségének magasabb színvonalra való emelése megköveteli, hogy a dolgozók közvetlenül és nagyobb mértékben vállaljanak felelősséget a rájuk bízott nemzeti vagyonrész jó kezeléséért, cselekvően részt vegyenek az egység vagyonának minél hatékonyabb kezelésében, az egész gazdasági tevékenység vezetésében és fejlesztésében“, és azt, hogy: „A dolgozóknak a fejlesztési alaphoz való hozzájárulása tulajdonosi minőségükben erősíteni fogja felelősségüket a közös vagyon fejlesztése és megvédése és a rendelkezésükre álló eszközök maximális hatékonysággal történő felhasználása iránt, és a dolgozói közösségnek, az egységek öngazgatásának és önálló gazdálkodásában való cselekvőbb részvételét, a jövedelmezőség és a nyereség növekedését s ennek megfelelően a dolgozó személyzet jövedelmeinek emelkedését fogja eredményezni.“

Az RKP ez év decemberében megtartandó országos konferenciája nemzetgazdasági előkészítésének tekinthető törvénytervezet egyértelműen fejezi ki a pártvezetés merész újító szellemét a gazdasági-társadalmi fejlesztés irányításában. Egy valóságos gazdasági parlament, a Törvényelőkészítő Gazdasági Kamara létesítése éppen ebben az időszakban nem hagy kétséget afelől, hogy további erélyes intézkedésektől várhatóak azok a megoldások, amelyek kiteljesíteni hivatottak a párt IX. kongresszusa óta az ország gazdasági, társadalmi, politikai szerkezetében végbement mélyreható átalakulásokat.

A municípiumi, városi és községi néptanácsok képviselőinek megválasztására és a köztársaság kikiáltásának 35. évfordulójára készülő dolgozók és országos konferencia küszöbén újabb számvetést készítenek, a megtett utat és a megtervezett jövőt fürkészik, és felidéznek a párt főtítkárának bizakodó szavait:

„Szilárd meggyőződés, hogy valamennyi dolgozó, az egész nép egy emberként azon lesz, hogy — akárcsak eddig — ezután is biztosítsa hazánk szüntelen fejlesztését, gazdasági erejének gyarapítását, a nép anyagi és szellemi életszínvonalának emelését, a Románia Szocialista Köztársaság függetlenségének és szuverenitásának megszilárdítását célzó program maradéktalan valóra váltását.“